

NOTRANJEC

Izhaja vsake sobote in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 via. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za cele stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Zopet brez deželnozborskega zasedanja.

Meseca septembra se zbero v raznih avstrijskih deželah deželni zbori. Tudi kranjski deželni zbor ima polno mizo dela. Celo vrsto zakonov in za kmeta koristnih uredb ter podpor bi imel skleniti. A prišlo je zopet tako, da gre samomorilsko počenjanje naprej. Za kmeta najpomembnejša korporacija, deželni zbor, ne pride do glasu in do sklepanja.

Znano je, da so klerikalci skozi pet let obstruirali vsako delovanje deželnega zbora. Rekli so, da mora zmagati volilna reforma ali pa deželnega zbora sploh ne bo. To stališče pa je v toliko napačno, da se znašajo nad tistim, ki ni nemogućnosti volilne reforme prav nič kriv, znašajo se nad kranjskim ljudstvom, v prvi vrsti nad nedolžnim kmetom. Na Dunaju v državnem zboru, tam je možno vlado pritisniti. Tam so pohlevni. Razbiti deželni zbor, to pa škoduje le nam, vlade pa prav nič ne boli. Ta samomorilska taktika je skozi več let vsako delovanje onemogočila.

Ko so se lani zvezali klerikalci z Nemci, da jim ohranijo veleposestniški privilegij, in sebi poskrbe tako volilno reformo, da dobe sami vso moč v roke, je obstruirala narodno-napredna stranka. Razloček pa med narodno-napredno obstrukcijo, ki je hotela splošno-jednako volilno pravico, in med klerikalno obstrukcijo je bil ta, da je narodno-napredna stranka hotela, da deželni zbor dela, stavila je stvarne predloge in zahtevala od vlade, da vzame klerikalno-nemško zmašilo, ki so mu rekli volilna „reforma“, z dnevnega reda in da se začne naglo, stvarno in redno delo, da se moreta kmet in meščan oddahnuti. Tako je bila tudi v tem slučaju nedelavnosti kriva edino nemško-klerikalna stranka, ki je rekla: ali zmaga naše zmašilo ali pa deželnega zbora ne bo.

Kmetski stan mora proti zopetnemu sklepu, da se deželni zbor ne skliče, najodločneje protestirati. Tukaj se spet vidi, kako nam manjka kmetskih poslancev. Če bi bili naši poslanci v živem stiku z narodom, če bi vedeli, kako težko je kmetu, če bi poznali, kako kričeče mu treba od pomoči, taki poslanci bi pod utisom teh potreb želeli in zahtevali da deželni zbor dela, da morejo svojim volilcem pomagati. Seveda klerikalnim poslancem je vse eno: če kmeta boli, njih ne boli, če se kmet jezi, ker mu klerikalni poslanci škodo delajo, se zato jezo ne zmenijo, saj njih mandati niso od kmeta odvisni, ampak od — duhovščine, ki kmeta slepo komandira, makar v brezdno. Tako bodo delali s Tabo, kranjski kmet, dokler jim boš pustil politične vajeti.

Otvoritev društvenega doma v Il. Bistrici.

Dan 18. vel. srpana moral bi biti za Il. bistriško čitalnico in Il. Bistriško-Trnovsko prostovoljno gasilno društvo nekak mejnik v delovanju. Dobila sta lasten dom, iz katerega hočeta širiti krepko delovanje.

Ob 4. uri zjutraj so naznanili nam topiči pričetek slavnostnega dneva, ob 5. uri je znana Sv. Kriška godba „Lira“ svirala budnico po celi Il. Bistrici in nas vabila k sprejemu milih nam gostov iz Jelšan, Jušič, Sapjan, Opatije, Voloske, Reke in Sušaka, ki so došli v obilnem številu. Pridružili so se tudi še gostje iz Št. Petra, Postojne, Sežane itd. med njimi tudi vrli gospod Matija Petrič, nadzornik Notranjskih gasilnih društev. Odkorakali smo s spremstvom godbe na slavnostni prostor, ki je bil ves v log in cvetje spremenjen. V sredini pred društvenim domom je bral g. dekan dr. Kržišnik na prošnjo gasilnega društva slavnostno mašo med obilno vdeležbo vseh krogov in petjem domačih pevcev

„Bistriške Vile“, ki je prvič javno nastopila pod spretnim vodstvom g. davč. pristava Perneta. — Po končanej maši je blagoslovil dekan društvene prostore, na govorniški oder pa je stopil g. Anton Carli notarski namestnik v Il. Bistrici, ter nam razložil v jedrnatih besedah razvoj in smotre obeh društev, razvil nam v prekrasnih besedah pomen preustrojitve čitalnice v ljudsko javno čitalnico in ljudsko knjižnico, ter ognjevito vsposodbujal mnogobrojno zbrano občinstvo, da se v obilni meri posluži vgodnosti, katere jim ponuja čitalnica, želeč, da bi društva, obhajajoča današnje slavje, tudi znala čuvati, ohraniti in razširiti svoj dom in namene iz katerih se je uzidal —, končal je gospod govornik svoj slavnostni govor med frenetičnim aplavzem zbranega ljudstva.

Gospod Vinko Šket kot predsednik „Čitalnice“ se je imenom obeh društev vsem navzočim zahvalil za obilno vdeležbo ter obljubi, imenom obeh društev zvesto čuvati „društveni dom“ in ideje, ki so ga rodile. Čas do 3. ure popoldne, do otvoritve ljudske veselice, porabili so mili nam gostje v okrepčilo ter v občudovanje lepe naše vasi, naših čebelnjakov, tovarn itd. Ko se je bližala 3. ura, došli so naši bližji sosedi iz Podgrada, pevsko društvo „Gorska Vila“ polnoštevilno, iz Bitin, Prema, Knežaka, Zagorja itd., z vozovi, tako, da je bil precej veliki slavnostni prostor popolnoma zaseden.

Kmalo se je razlegalo veselo petje po slavnostnem prostoru; izborni gg. pevci iz Zagorja in Knežaka na eni, na drugi strani pa res neverjetno dobro izvežbana „Gorska Vila“ iz Podgrada nudili so nam toliko zabave, da je mladina skoraj pozabila na ples in mične komade, katere nam je svirala obče znana Sv. Križka godba „Lira“. Pri paviljonih, ktere so vodile pod predsedstvom gospe Kagerjeve načelnice odsekov gospe: Domladiševa, dr. Grasselli-jeva, Hodnik - Bisailova, Ličanova, Samsova in Valova s pomočjo vsega našega dekliškega cveta, razvilo se je živahno življenje; pivo, vino, šampanjec, pa tudi pokalice, so kar zginevale; sladničarna, klobasarja „Tutti-Frutti mož“, so tudi morali še pred večerom zaključiti svoje prodajalnice, ker jim je zmanjkalo blaga. — Še-le ob ranem jutru je ponehalo splošno veselje. — Upajmo, da bo ta veselica vse vsposodbudila k nadaljnem delovanju, posebno pa naš čitalniški odbor, da se tudi v resnici izvrše vsi sklepi, namenjeni izobrazbi našega občinstva. — Gmotni vspeh je bil tudi dovoljen, bil bi pa lahko boljši, posebno z ozirom na to, da je bil namenjen dobiček društvenemu domu in bi lahko marsikdo posegel malo globlje v svoj žep.

Listek.

Sestanek.

Spisal V. Mazi.

V daljavi je umirala nad griči večerna zarja. Tih, božanstven mir se je selil v svet, poln tolažbe in blagoslova. In iz tiste božanstvene tišine se je polagoma zalesketalo nebo v milijonih svojih diamantov. Bajestna noč se je rodila iz večera...

V tej čarobni noči sva imela z Anico prvi sestanek. Takrat sem bil še mladenič, poln čiste in idealne ljubezni. Živel sem le zanjo in zdelo se mi je, da bi ugasnilo v meni življenje, ko bi ne bilo nje...

Drhteli so v potoku valovi v skrivnostnem šuštenju in nad valovi so šepetale listnate veje čudne bajke... Ob potoku je bila v grmovju lesena klop, kamor je zahajala v poletnih dneh Anica tešit si v to lepo prirodo bolest svoje mlade duše. Videl sem jo večkrat, ko sem se na skritem priplazil do grmovja na nasprotni strani potoka, globoko zamišljeno. Pogled je imela uprt v temno dno šuštečega potoka in je mislila... Morda je vzrla v potoku podobo svojega življenja...? Brezskrbno so se lovili valčki po strugi, polni sveže mladosti, veselo hiteč tja proti jezu... V tej otroški igri je vzrla Anka svoje mlade dni — a iz te neme, tesne globine je sevala njena duša, polna neme in tesne tuge... Takrat sem navadno neopaženo ostavil grmovje in odšel po lokah proti jezeru iskat v tiste lepe gaje

utehe, zakaj moja duša je bila polna Aničine bolesti

* * *

Šel sem tja na klop in sem se zamislil v šumenje valov in v šepet vejevja in v duši mi je odmevalo to šuštenje kakor iskrena večerna molitev, prepojena hvale in zaupanja... Vse je bilo okoli mene polno nebeške čarovitosti in pričakoval sem samo še nje, da bi se odprla očem vsa bajest zemskega neba...

In zganilo se je grmovje ob meni, da sem se vzdramil iz sanj in pogledal okoli sebe. Ona je prihajala... moja nebesa... Stisnil sem jo k sebi z vso ljubeznijo svoje duše in ona se me je tesno oklenila krog vratu... poljubiti pa je nisem smel...

V toplem objemu so šepetale najine ustne o ljubezni in sreči... pil sem brezmejno sladkost svojega neba — — —

Ona je trepetala in se je tresla.

„Kaj ti je Anica?“ sem jo boječe vprašal.

„Ne smem...“

„Kaj ne smeš?“

„Ne smem ti povedati...“

„Anica, ne zamolči mi ničesar! — Povej mi, prosim te, vse, vse!“

„Ne smem, ne smem... Glej, bolest je v meni, neizrečena bolest in te ti ne smem in ne morem razodeti, ker... se bojim zate...!“

„Lepo te prosim, Anica, ne muči me več. Povej mi vse, kar te teži, sicer ne bo več v meni pokoja!“

Domače vesti.

Poročil se je gospod doktor Viktor Gregorič, okrožni zdravnik v Senožecah z gospodično Merkovo iz Gradca. Iskreno čestitamo!

Volitev članov in namestnikov v pridobninsko komisijo tretjega in četrtega razreda za postojnsko okrajno glavarstvo se je vršila ob obili udeležbi dne 20. t. m. Izvoljeni so bili z veliko večino glasov možje, ki ne pripadajo klerikalni stranki.

Umrl je pretečeno soboto od kapi zadet gospod Andrej Ditrich bivši trgovec v Vipavi, ki je svoj čas slovel kot izvrstni tenorist. Bodi mu zemljica lahka!

Umrl je v Logatcu g. Pavel Zadu rojen v Juršicah pri Knežaku, star 78 let. Pavel Zadu je bil uslužben 6 let pri pesniku Miroslavu Vilharju in se je minulo leto vdeležil odkritja njegovega spomenika. Za gozdarja je bil pri Hugonu Windischgrätzu v Hrušici 52 let, pred 2 letoma je stopil v pokoj. Pokoja pa ni dolgo časa užival, ker ga je nagloma dohitela smrt.

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali: br. Rusjan Josip 2 K, br. Dabović Niko 1 K, g. Andrej Milavec, Planina 1 K, g. Anton Kovač, Postojna 1 K, br. Kutin Franc 5 K, za prodane razglednice gđč. Lojzika Salmič-eva K 8·80, ki jih je nabrala v veseli družbi gostilne Garzerolli. Živili darovalci in vrla

nabiralka, ki naj bi našla obilo posnemovalk. Vsem srčna hvala!

Telovadno društvo „Sokol“ in pevsko društvo „Postojna“ v Postojni se udeležita korporativno slavnosti razvitja zastave pevskega društva v Košani, ki se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. Bratje Sokoli in člani pevskega društva se pozivljajo, da se udeleže polnoštevilno tega slavlja bratskega nam društva. Odhod je točno ob 1. uri popoldne z vozovi. Zbirališče je pri br. Fr. Arkotu, Na zdar! V slučaju skrajno slabega vremena se vrši slavnost dne 1. septembra t. l.

Legar v Postojni, kakor se meni od strani zdravnikov zatrjuje, ponehuje in od 31. julija do 21. avgusta sta zboleli le 2 osebi na novo. Sedaj je bolnih še 19 oseb in so večinoma že vse iz nevarnosti. Vseh bolnikov je bilo v Postojni 64, umrli so 4. V okrožni bolnici je sedaj še 13 oseb, ki so večinoma bolezen že prebolele in bodo v kratkem zamogle iti domov. Baraka Rudečega križa stoji ves čas prazna. O boleznih so se raznašale od nekaterih čenčavih ali hudobnih ljudi raznovrstne laži. Iz legarja, katerega naše ljudstvo navadno imenuje vročinsko bolezen ali mačuh, so hoteli napraviti še nevarnejšo bolezen kakor je. V nekaterih krajih so celo trdili, da vlada v Postojni pravi koleri podobna bolezen, drugi so zopet rekli, da je nekaka kuga. Reklo se je tudi, da

„Zdi se mi, da — — je blizu najino slovo — — Morda je ta najin sestanek prvi in zadnji...“

Ah, kako božanstvena je ta noč, pijana čarobne ljubavi... najlepša je, kar so jih zrle moje oči... In zdaj, ko bi se moralo srce topiti v dehteči ljubezni... poka mi bolesti in umira gorja, ker je blizu najina ločitev...

„Doma so danes kupčevali zame. Poslušala sem pri vratih... Oče in Tonček sta se zaklela, da te spravita od hiše kakorkoli; k nam ne smeš tedaj več priti... Prodali so me torej Ludoviku in kako naj si pomagam, če sta tudi mati in Minka zadovoljni s to kupčijo... Toda odkrito ti povem, da z Ludovikom ne bom nikoli srečna, ker ga ne ljubim.“

„Trdo srce ima oče in vem, da bi ga moja prošnja prav nič ne omehčala, ker se je priveril, češ: da ta „beraški“ študent ne bo dobil nikdar moje hčere! — Bog ve, kdaj si se mu tako zameril?“

„Zamerili so me drugi ljudje iz zavisti in nevoščljivosti. Poznam tiste ljudi! Bog jim plačaj! Nečem ti povedati kdo in kaj, ampak poznam jih proklete lažnjivce in zavistneže in naj se zgrezne svet pod mano, če se ne bom maščeval kjerkoli nad njimi...! Hvala, da si povedala. K vam me ne bo nikoli več, da ne bom hodil komu po očeh...“

„Le prodajo naj te, prodajo... kakor živino! — Smešno! ha, ha, kako imajo ljudje plitvo pamet!“

„Beraški študent“ — seveda, seveda, kakor bi me ne čakala boljša bodočnost! No pa kaj naj se jezim več, zdi se mi, da se ne spleča...

Ne bom se protivil volji tvojega očeta, ker nečem, da bi preklinjal mene in tebe. Toda tistim „dobrim“ ljudem se bom „prav lepo zahvalil za njihove veliko-dušne dobrote — — —“

Hvala ti, Anka, za vso ljubav, ki sem je prejel od tebe in tudi za uslugo nocojšnjega večera... Najbrž se ne snideva več nikoli...“

Stresla se je, ko sem izgovoril svoje zadnje besede, kakor bi jo iznenadil nepričakovan strah in takrat se mi je ovila krog vratu in se pritisnila k meni, da sem čutil, kako neizrečeno otožen vzdih se je izvil iz njenih prsi... Nič ni rekla, le tiho je plakala v tistem objemu.

In spet je šla vame tista bolest, ki jo je bila polna njena duša... Smilila se mi je neskončno... Utehe je iskalo moje srce in nekam plaho sem ji šepnil na uho tiho prošnjo poljuba za slovo...

„Ali že odhajaš?“ je vprašala s tesno bojznijo...

„Anica, moram — — —!“

„Ah ne hodi še proč, da mi ne umre srce še nocoj!...“

„Moram ljubica, ker tolažbe in utehe je treba moji duši. V njej je vsa tvoja bolest!! Anka, daj mi poljub...“

Vsklonila je svojo glavo k meni in pritisnil sem na usta presrčen poljub, da je pozabila duša na bolest... Dolgo sva sanjala v tistem poljubu in sledil je še drugi in tretji...

umrje vsak dan veliko število ljudi. Take obžalovanja vredne govorice so zamogle nastati le vsled tega, ker so nekateri brezvestni ljudje v meni sovražnem časopisju vročinsko bolezen tako opisavali, kakor da je za vsakega človeka, ki pride v Postojno, nevarno, da se boleznimi naleze, tudi če le po cesti gre. Naravnost smešno pa je, da so celo med omikanci ljudje, ki niti tega ne vedo, da se vročinsko bolezen (ali legar) od zdravih ljudi ne naleze in se celo taki, ki pridejo z bolniki v dotiko le v izredno redkih slučajih okužijo. Kolikor je v Postojni ljudi za vročinsko boleznijo zbolelo, se niso boleznimi našli eden od drugega, marveč istočasno vsled vživanja inficirane vode, ali kaj sličnega. Bolezen se pojavi tekom 21 dni po in to se je pokazalo tudi pri vojakih od katerih ni v Postojni sicer nobeden obolel, a tekom treh tednov po, ko so pili v Postojni takrat slučajno inficirano vodo, se je bolezen tudi pri njih pojavila. Danes se ni treba nobenemu človeku bati, da bi se okužil, če pride v Postojno, osobito ne, ker se ima za pijačo vodo, ki ni prav nič sumljiva. Sploh pa ni neobhodno potrebno, da bi moral, kdor pride v Postojno, le ali sploh vodo piti, ko se mu lahko povsod postreže z vinom, pivom itd. Čez vse smešni so pa ljudje, ki plaho in pisano gledajo, ako zagrebajo kakega Postojnca, recimo v Ljubljani. Za Boga, je li Ljubljana res postala v svoji

---

Doli v potoku so šepetali valovi in so šuštele veje nad nama večerno molitev, prepojeno hvale in zaupanja . . . Mir in tišina sta bila krog naju . . .

Pod lipo na vasi so peli fantje otožno:

„Adijo pa zdrava ostani,
podaj — — — — —
— — — zadnjega dne . . .“

Zdelo se mi je, kakor bi vedeli fantiči za moje slovo, kakor bi veljala njih pesem nama . . . Poslušala sva, da so odpeli vse štiri kitice in potem sem se poslovil od nje v zadnjem poljubu ločitve . . .

„Z Bogom, Anka! Ne zabi me nikdar!“ Počasi in oprezno sem odšel po vrtu proti domu . . . Ona je menda še ostala na klopi in . . . plakala . . .

* * *

Vzela je slovo mlada ljubezen in lep čas je potekel, odkar me ni bilo več doli v mlin.

Anice še vedno ne morem pozabiti . . . Večkrat se še neopaženo priplazim za grmovje na drugi strani potoka in vidim dekle, zamišljeno v temno dno šumečega potoka . . . in takrat zapustim grmovje in odidem po lokah proti jezeru iskat utehe v tihe gaje . . .

Od onega večera nisem še govoril z Anico in je tudi ne pozdravljam več na ulici, ker se mi zdi, da jo bom tako lažje pozabil . . .

Ljudje govorijo, da se bo kmalu omožila z Ludovikom; ne vem, kdo jim je to natvezil, ona gotovo ne . . .

veliki naprednosti starogrška Abdera? To vprašanje smo si nehote stavili, ko smo čuli, da so gospodje člani kraške pogozdovalne komisije postojnskemu c. kr. okrajnemu glavarju zabranili, da se ni smel udeležiti seje pogozdovalne komisije, zato ker je v Postojni nekoliko ljudi na vročinski boleznimi obolelo. Ko bi on sam bil bolan, ali kdo v njegovi hiši, bi stvar ne bila toliko smešna, a ker vseh teh dejstev ni bilo, potem moramo pač reči: če so že gospodje pogozdovalne komisije taki, kaj naj potem zahtevamo od našega navadnega priprostega človeka.

Legar se je pojavil tudi v Zatični na Dolenjskem. Osobito v ondotnem samostanu je baje veliko bolnikov tako, da so morali celo običajno cerkveno praznovanje sv. Bernarda, ki je imelo biti letos 20. t. m. opustiti. Slovenec je ves nesrečen, ker ne more trditi, da se je legar zanesel iz Postojne.

Kobila utekla. Pod tem naslovom smo zadnjič objavili notico in že tisti dan so kobilo našli pri nekem gospodarju v Postojni, ki ni vedel čegava je in odkod je prišla. Zopet dokaz, kako dobro je, da se take stvari objavljajo v Notranjcu, ki je med Notranjci jako razširjen.

Deželna vlada je odobrila načrt kanalizacije, ki je namenjena in potrebna v zboljšanje vodovodnih in sploh zdravstvenih razmer v Postojni. Z zgradbo prostornega betonastega kanala se je že pričelo, in ako bo kaj ugodnega vremena za taka dela, bo najnujnejši del kanalizacije že letos izgotovljen.

Najnovejša bakteriološka preskušnja vode iz nekaterih postojnskih vodnjakov, ki se je vršila na graški univerzi kaže, da je voda, ki je bila zajeta v pretečenem tednu neposredno iz cevi v Jurcevem vodovodnem nabiralniku, popolnoma čista in prosta sumljivih snovij. Take, kakor tudi kemične preskušnje se bodo še večkrat ponavljale, da bo tako morda le mogoče priti pravemu vzroku kmalo na sled.

Ljudska knjižnica v Matenjivasi se odpre v nedeljo, dne 8. prih. meseca popoldne. Otvoritev bo združena s poučnim predavanjem.

Iz Matenjevasi. Nekaj posebnega ogleda vrednega so letos sadovniki okolu Matenjevasi. Posebno jablane in hruške na Žnidaršičevih vrteh se takorekoč šibijo pod lepim sadjem; veje pa, katerih vsled visokine dreves ni mogoče podpreti, so se pa celo vlomile. Tako napolnjenih jablan in hrušk ne pamti nikdo, nasprotno pa češpelj in sliv ni prav nič.

Bistriške novice. Po hudi vročini, ki nam je umorila letino na fižolu in otavi, dobili smo vendar izdaten dež, pa žal tudi burjo, ki nam je vse sadje z dreves otresla, tako, da tudi jabolk, hrušk in orehov, ki so bili pri nas letos res polni, ne bo nič. — O otvoritvi društvenega doma Vam bo gotovo spretnejše pero poročalo; povem samo, da je cela vreditev dobro vspela, za kar pa gre največ zahvale našim gospodom uradnikom in njih gospem, ki so se lotili vsakega dela, dočim moremo izmed domačinov posebno zahvalo izreči

le gg. Albertu Domladiču in Šketu. — Tujci nas že polagoma zapuščajo, ker je zadnji dež znižal precej močno prejšno vročino. Naši pevci so se organizirali v pevskem klubu „Bistriška Vila,“ ker je pevodja g. učitelj Lampret na počitnicah, podučuje začasno petje g. davčni adjunkt Perné. — G. župan Anton Tomšič je od svoje bolezni okreval in upamo, da bo kmalu zopet osebno vodil županske posle. — Naselil se je v Ilir. Bistrici na novo sedlar g. Benikar in pa brivec g. Ivan Cekovič, ktera se občinstvu kot strokovnjaka vsak v svoji stroki toplo priporočata.

Bralno društvo v Gorenjivasi pri Logatcu priredi dne 25. t. m. ob 4. uri popoldne vrtno veselico z veseloigro „V Ljubljano jo dajmo“. Vstopnina 30 v, za sedeže pri predstavi pa še posebej 20 v. Čisti dohodek te veselice je namenjen za ustanovitev knjižnice.

Notranjski cement. Neka italijanska družba je nakupila v Šmiheljski dolini več parcel, kjer kopljejo opoko, kakoršno se rabi za izdelovanje cementa. Material, ki je baje izborne kakovosti, vozijo ondotni domačini s svojo živino na vozeh do šenpeterske železniške postaje, odkoder se prevažata po železnici v Trst. V Trstu si je dotična družba zgradila veliko tovarno, kjer izdelujejo iz košanske opoke baje najboljši portlandski cement, in ga nameravajo izvažati preko morja, večinoma v Ameriko. Ker je mesto izkopavanja kakih 10 kilometrov od železniške postaje oddaljeno in vožnja proti Šenpetru vkreber, tedaj težavna, se je marsikomu zdelo neverjetno, da bi se izplačevalo voziti surovino od tod v Trst, a vendar je tako. Tovarna v Trstu ima baje veliko večje ugodnosti, nego ona, ki bi se gradila na lici mesta pod Novosušico. Tvrarki bolj ugaja voziti le surovino izpod Novesušice v Trst. Ker bi morala tvrdka, ako bi imela tovarno na lici mesta, voziti kurivo (premog) iz Trsta v tovarno in zopet cement izpod Novesušice v Trst, zato je umljivo zakaj jim bolj kaže voziti surovino v Trst, nego delati tovarno pod Novosušico. Za revno šmihelsko dolino bo vsekako velike vrednosti, ako bo to podjetje trajno delovalo. Imeli bodo ljudje z vožnjo in z delom obilo zaslužka.

Iz trgovskih krogov. Kakor povsod, tako tudi na kolodvoru Prestranek raste promet od leta do leta. S povzdigo mlekarstva, kmetijstva, obrti in trgovine narastel je promet tako, da v doglednem času sedanje osobje (2 uradnika in 2 delavca) ne bode moglo preobilnega dela zmagovati. Kar se pred 5—10 leti na postaji Prestranku ni izkladalo oziroma nakladalo, to se sedaj: mleko, umetni in naravni gnoj, pivo, sifon pa tudi druga živila v večji meri nego pred nedavnim. Za vse to in drugo blago je odmerjen pravcati kurnik za skladišče. Blago se mora od železniškega voza na ročnem vozičku zvoziti v skladišče, pri čemur se vreče raztrgajo, kakšen sod razbije tem bolj, ker se vedno dela z največjo naglico, in ako je slučajno dež, tudi blago zmoči. V skladišču se blago, ker drugače v tej tesnobi ni mogoče, kar na kup zmeče, potem pa išči

in razmetuj, da dobiš zaželjeno. Pomisliti je, koliko nepotrebne dela bi se prihranilo ter, koliko manj bi se poškodovalo blago, ako bi bilo skladišče tik železničnega tira, kjer bi se z voza direktno v skladišče, oziroma obratno nakladalo. Želeti bi bilo, da se temu nedostatku čim preje v okom pride, kar bo ravnateljstvo južne železnice storilo tem lažje, saj nam tako 1. oktobra t. l. vozne tarife podraži. — Kdor ima dolžnosti naj ima torej tudi pravice!

Štivanci med seboj govorijo, da hočejo novo šolo dvorazrednico, a poklicani činitelji se nočejo obrniti na pristojno oblast. To je nemarnost!

Iz Planine na Vipavskem. — V slovo. Našo vipavsko Planino je v splošno zadovoljnost in veselje zapustil obče znani fanatični župnik Stazinski. Obkladal je ves čas svojega bivanja one, ki niso trobili v njegov rog, z raznimi psovki. Najbolj mu je bil v železcu njegov sosed gostilničar Kobal. Gotovo pri vsaki nedeljski pridigi je bil na vrsti on in gostilna. Ljudje so se zgražali nad takim početjem in zapuščali cerkev. Takega srboritnika obvaruj nas Bog! N. v m. p. — Planince je potegnil. V nedeljo 11. avgusta je maševal mesto odišlega fanatika Stazinskega njega vredni kurat slapenski. Oznanil je, da pride v torek 13. avgusta popoldne ob 4. uri nov duhovnik tam gor nekod z Gorenjskega. Spodobi se, da ga prav slovesno sprejmejo. Kdo je bil bolj vesel tega nego občinski tajnik in sluga, zagrizen klerikalec, podoben onemu iz Knežaka, ki mu pravijo „Soparca“. Ta „Soparca II.“ je letal v pondeljek okoli, da je vse teklo od njega in vabil ljudi, naj se udeležijo sprejema. Imel je seveda uspeh. Že ob treh popoldne so se začeli zbirati backi in baculje, nekateri pri „Mostu“ s „Soparco“ na čelu, drugi na „Vrhu“. Čakali so do trde noči. Pričakali niso ničesar. Odkurili so jo prav potuhnjeno domov. — Lahko se nam potem naši sosedje smejejo ter opravičeno trdijo: Planinci imajo glavo, pameti ne.

Iz Novega Sveta pri Hotederšici. Vsled pasje stekline, se je pri nas zgodila mala nesreča. Steklina je namreč popadla tukajšnjega Lažiljubovega dopisunčeta. Sedaj grize in popada vse mirne in poštene ljudi naše fare. Oj, črni dopisun povej, razloži nam, ako ne ustmeno, vsaj v svojem trobilu, kje in kdaj smo se pretepali, ker nas imenuješ „nedolžne pretepače“, ako nam tega ne poveš, povemo ti, gorjé tebi, povežemo te in pošljemo v Pasterjev zavod na Dunaj. Ako te le tako veseli raznašati svoje budalosti med ljudi, raznašaj one iz svojega propalega tabora, pusti tabore družih strank pri miru, ker te nič ne brigajo. Čemu pišeš take neumnosti v list, kateri pravi, da je najbolj pameten in nezmotljiv na Kranjskem. Ali te ni sram, ko se ti pametni ljudje posmehujejo? Le naštevaj vse „nedolžne“ „resnicoljubne“ „pobožne“ in „propalice“ in ko te našteješ, preštej še svoje poštene in brihtne klerikalne fante. Marijini družabniki, kateri hodijo vsako nedeljo popoldne k spovedi, se nazaj domov gredé iz cerkve po potu pridušajo in

kolnejo prav po mažarsko. To je lepa poštena po-božnost, katere je Bog v nebesih vesel. Ko nam po-jasniš svoje tajnosti o našem pretepu, potem pa molči od nas in te v prihodnje pustimo pri miru. Za sedaj pa damo ljudstvu popolno potrdilo, da je Lažiljubov dopisun iz Hotederšice popolni in najgrši lažnik. Ako ti je kaj za Tvojo čast, nas primi.

Novosvetski fantje.

Ponižno vprašanje na lastnika hotela „pri Kroni“ v Postojni. Piše se nam: Koliko časa se bode še bliščal samonemški napis „Hotel ung. Krone“ na Vašem poslopju? Skrajni čas bi bil, da se nadomesti, kakor to zahteva naš narodni čut. Upamo, da naš glas ne ostane glas vpijočega v puščavi, ampak da se ta pega enkrat odstrani iz narodne Postojne. — Ravnotako bi želeli, da se napis na jamski cesti, ki je že itak popravila potreben v toliko popravi, da bode na prvem mestu „Pot k jami“, a ne „Weg zur Grotte“. Lastnik hiše, na katerej je imenovani napis, bi slavno komisijo jame že lahko do tega prisilil, da odpravi ta nedostatek.

Dvojna mera. Med tem ko se odreduje, da se morajo lokali, kjer so se pojavili slučajni legarja zapreti, obiskujejo pridno razni zvesti pristaši klerik. stranke iz „Majlonda“ tukajšnjega g. kaplana, ki leži na legarju bolan v tukajšni bolnici. Ali tu ni nevarnosti za razširjenje legarja? Prosimo za vse in povsod enakih odredb in natančnosti.

Narodno gospodarstvo.

Svarilo. C. kr. ministrstvo za notranje zadeve je izvedelo, da se v kratkem namerava po Avstriji živahno prigovarjati k izseljevanju v Maryland v Združenih državah in to zlasti poljedelcem, poljskim delavcem in poslom. Poizvedbe pa so dognale, da v splošnem razmere za izselnike v Marylandu nikakor niso ugodne, kajti državnica slovi daleč na okrog zaradi svojih zapuščenih farm in naselbin. **Zemlja je namreč vsled brezvestnega izkoriščanja po večini izsesana in izžeta.** Z umetnimi gnojili bi se še lahko dosegli lepi uspehi, posebno s sadjerejo in pridelovanjem zelenjave, ker se ti pridelki vsled dobrih prometnih zvez in bližine velikih mest prav lahko spravijo v denar. Seveda je treba za taka podjetja primerne kapitala in povrhu obilo dela in truda. Vsled takih razmer je treba skrajne previdnosti, predno se kdo odloči za izselitev v to deželo.

Pomanjkanje sena bo letos v mnogih krajih na Notranjskem. Črv je po nekaterih krajih tako spodjel, da so pridelali komaj tretjino toliko sena, kakor druga leta. Posebno hudo se pa kažejo nasledki črva sedaj pri otavi, pri zelju in krompirju. One vasi, katere bodo trpele veliko pomanjkanje krme opozarjamo, da naj se obrnejo pravočasno potom okrajnih glavarstev na vlado, da jim bo z državno podporo omogočeno nakupiti toliko sena, da ne bo treba živine po slepi ceni prodajati. Me-

rodajni krogi naj skrbe, da kmetje ne pridejo vsled slabe letine ob svojo živino. Pozneje bi jo težko zopet nabavali.

Po svetu.

Šivanka v srcu. Neki 23letni mož je pri nakladanju drv začutil naenkrat močan zbodljaj na levi strani prsi. Ko je stvar preiskal, je našel v suknji tretjino šivanke z ušesom ter spoznal, da se je pri pritisku odlomila in, da je moral odlomljeni del tičati kje v prsih. Bolečine pri dihanju so ga napeljale, da je poiskal zdravnika, kateremu pa se ni posrečilo najti šivanko. Pojavljale so se omotice, njegovo stanje se je vedno bolj slabšalo, zato so ga pripeljali na kliniko v Jenou. Tu so zdravniki spoznali, da mora biti ranjeno srce, odstranili so bolniku nekaj reber, da je bilo srce vidno. Na srcu so našli dve veliki rani, prva je bila en, druga en in pol *cm* dolga. Obe rani so zašili, srce se je med tem delom parkrat ustavilo. Tak slučaj ranjenega srca je zelo redek, navadno je samo po en del srca ranjen, tu sta bila ranjena dva, poleg tega so bile rane že ognojene, tako, da so morali odstraniti pol litra gnoja. Iz tega slučaja spoznavamo, koliko more pretrpeti srce zdravega, mladega človeka.

Čudno kokošje jajce. Neki trgovec na Moravskem je zaklal kokoš, ker se je prav nenavadno redila. Ko so jo odprli, našli so v telesu jajce, debele za dve moške pest. Tehtalo je 470 gramov torej skoro pol kile. Jajce je bilo lepo razvito.

Za kratek čas.

Ponesrečen izgovor. Gospod (na plesu): „Oprostite, gospica, da sem Vam stopil na nogo.“ Gospica: „No, saj ni bilo tako hudo, komaj čutim.“ Gospod: „To mi je prav žal.“

Žepni robec. Obtoženec trdi pri obravnavi, da je tožitelja, ki ima precejšnjo rano, udaril samo z žepnim robcem. Sodnik (tožencu, ki ima velikanske pesti): „Janez, Janez, jaz poznam Tvoje žepne robce, Ti si osnažiš svoj nos s prsti.“

Potrdilo. Žena: „Nikdar ne bom pozabila, kako neumen si izgledal takrat, ko si prosil za mojo roko.“ „Mož: „Nisem le izgledal, ampak bil sem resnično neumen.“

Listnica upravnistva.

Zadnji čas se nam dogaja, da reklamirajo list naročniki, ki so ga ravnokar vrnili z odločno opombo »se ne sprejme«. Očividno je, da si včasih kdo nepoklicani dovoljujejo vračati list, preden ga naročnik dobi v roke. Svarimo vsakogar, osobito pa organe, ki list raznašajo, naj si kaj takega ne dovoljuje, ker mu bomo posvetili, da bo pomnil.

Loterijske številke.

Trst, 17. avgusta	41	52	59	85	47
Praga, 21. avgusta	72	58	18	79	55

Dva dečka

poštenih starišev se takoj sprejmeta kot **vrtnarska učenca** pri **J. WIDER**, umetni vrtnar, Ljubljana.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so mi došli od raznih strani ob smrti mojega ljubljene, nepozabnega soproga, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Andreja Ditrich

izrekam v svojem in v imenu vseh sorodnikov najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujem g. pevcem, kateri so dragemu pokojniku zapeli kot zadnji pozdrav žalostinki; naposled vsem prijateljem in znancem, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba.

Postojna, 22. avgusta 1907.

Žalujoča soproga

Fani Ditrich.

IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

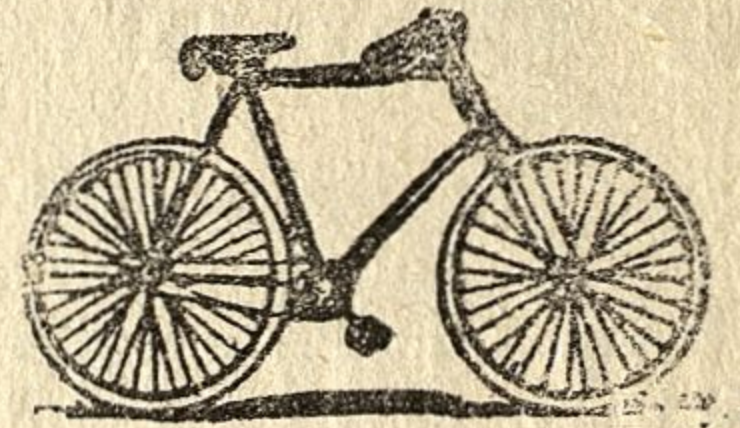
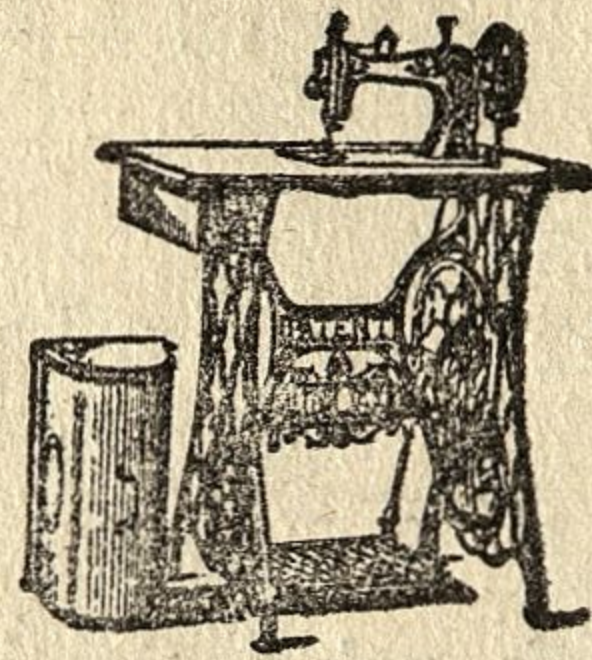
priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih
strojev,

voznih koles

in

pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju
na stroje brezplačen.

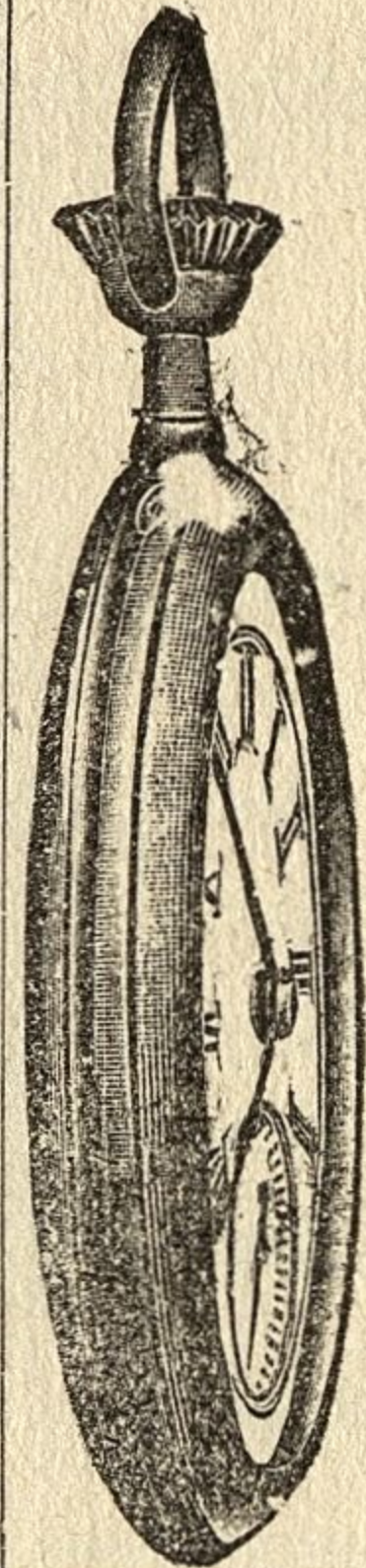
Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi sidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Zahtevajte cenike zastonj
in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

U r a r

in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Dobroznani

Hotel TOMŠIČ

Ustan. 1. 1885

Gostilniški vrt s prijazno
utico.

Ilir. Bistrica

priporoča:

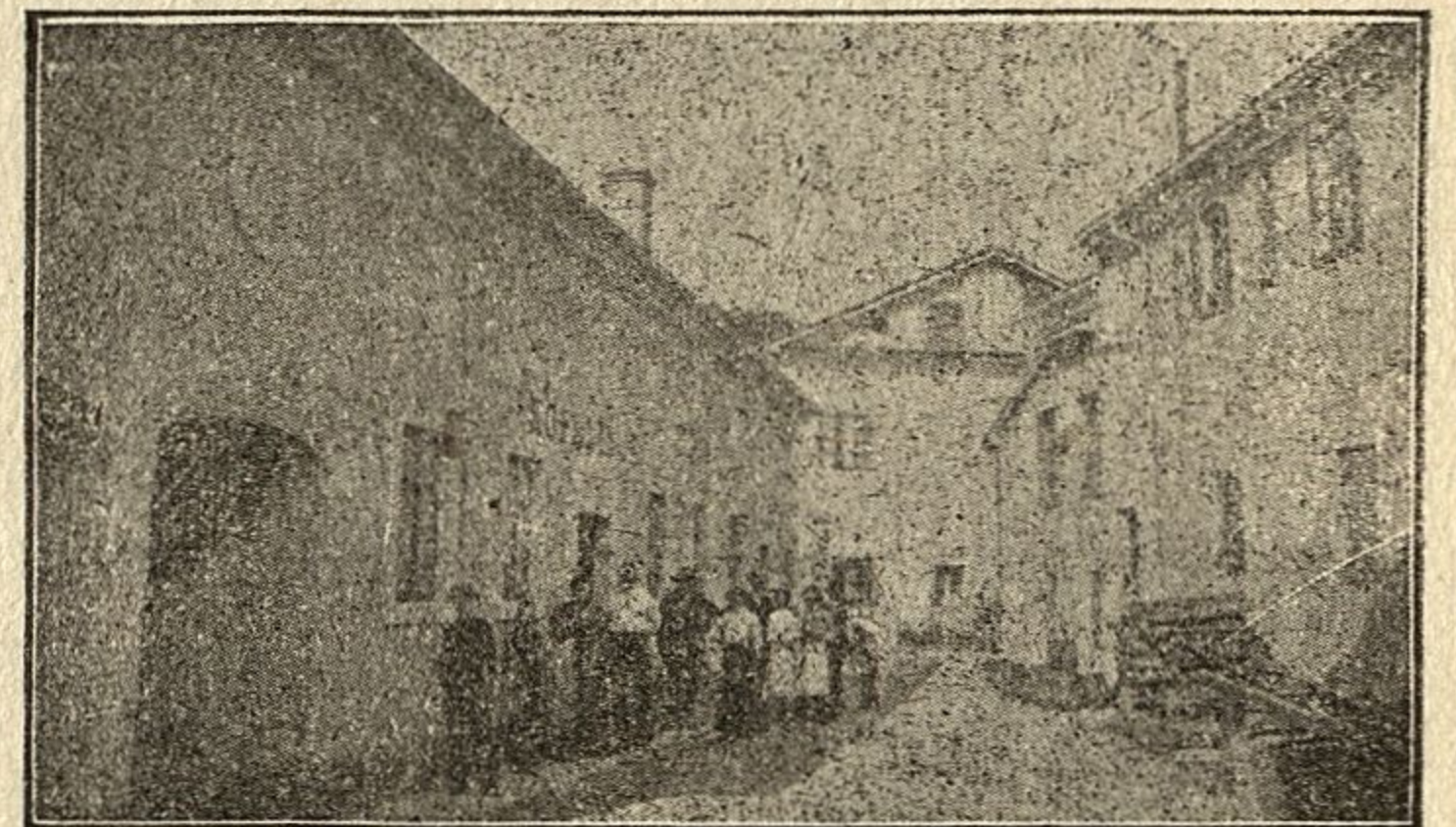
pristna vina in izborna pivo.

Dobra kuhinja.

Zmerne cene.

Prenočišča

za p. n. gg. goste
po zmernih cenah.

Najnovejše moderno oprem-
ljeno kopališče tik hotela.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih,
posojila se izplačujejo le ob petkih.

Opeka - zidaki

so naprodaj
v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Svetovnoznana

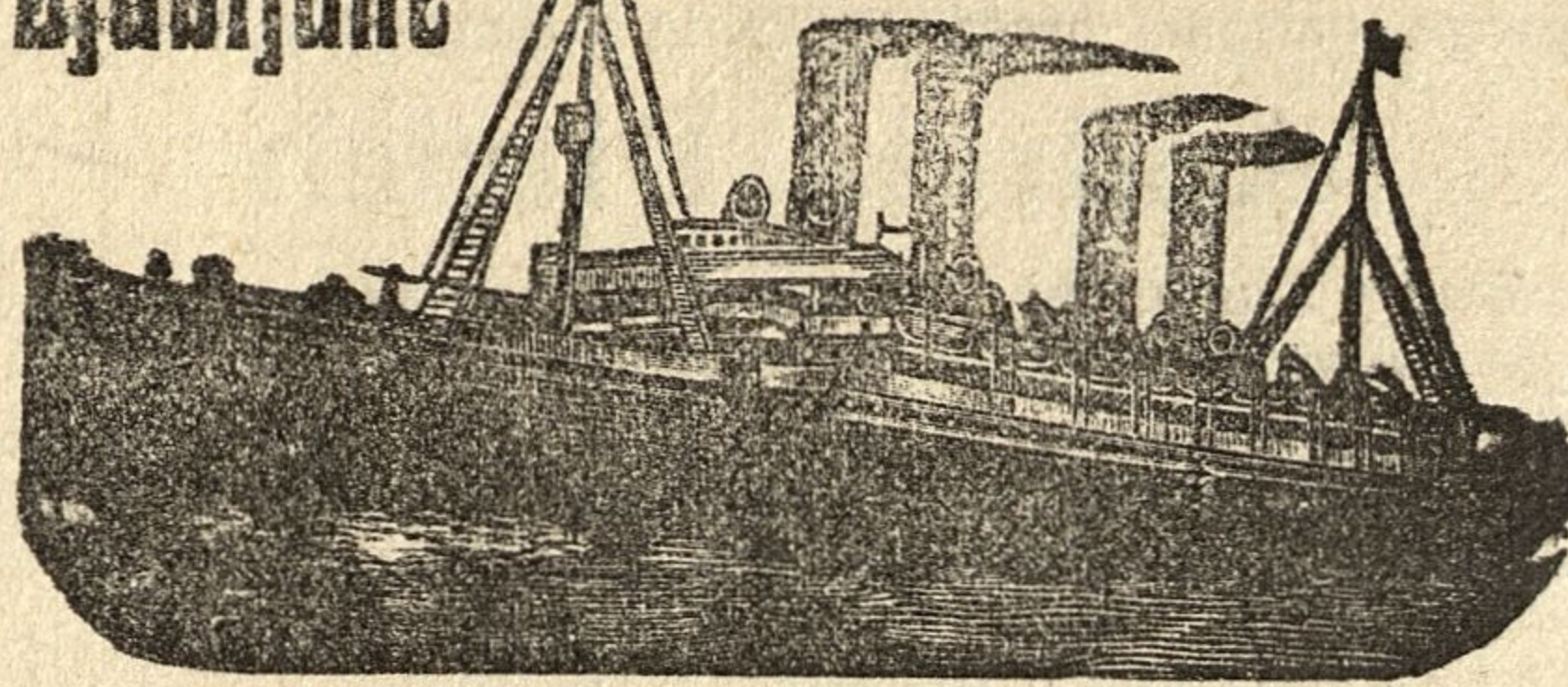
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

iz
Ljubljane v New-York

vsi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi
parobrodi, takozvanimi

== cesarskimi brzoparniki ==

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Modna trgovina PAVEL MAGDIČ, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši
in tenčice.

Čipkasto blago, pajčo-
lani, čipkasti ovratniki,
čipke, vložki, svilnate
vezenine.

Jabots, Fichus, damski
ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija,
porte in žnore, resice, kre-
pince in žnore za tapetnike.

**Krepi in flori za
žalovanje.**

Zlate in srebrne resice, čipke
in vrvicice.

Šerpe iz svile, čipk
in volne.

Nogavice za dame, dekleta
in otroke.

Jopice, hlačke, otročje
perilo in odeje za
vozičke.

Oprava za novorojenčke, po-
steljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, ple-
tenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potreb-
ščine za krojače in šivilje.

**Idrijske čipke, vezene
čipke in vložki.**

Pajčolani za neveste,
mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila,
predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine
za modrece.

Glave rokavice in rokavice
za uniformirance, pletene.
letne in zimske rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo
in ustna voda.

**Krtače
za obleko, glavo
in zobe.**

Srajce za gospode in dečke,
spodnje hlače, ovratniki, za-
pestnice, naprsniki in žepne
rute.

Pravo Jägrovo normal-
no perilo, srajce, 'tricot',
jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice,
srajce, čepice in pasovi za
šport.

Nogovice, naramnice, odeje
in blazine za potovanje.

Kravate,
gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogo-
vice, rokavice in
dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče,
prsi, hrbet, trebuh in glavo.

**Nahrbtniki, ovratniki,
robci.**

Narodni trakovi in zastave,
narodne čepice, torbice in
drugi domači narodni izdelki
itd. itd. itd.

Gospod! Čitajte novosti,
ker so za vas važne in
koristne! Razpošiljam po
pošt. povzetju za K 12-50
krasno, dobro in moderno
opravo, obstoječo iz sle-
dečih stvari: fina bela ali
barvasta srajca poljubne
številke, dobre spodnje
hlače, lepo spalno srajco,
ovratnik po želji, krasno
kravato, par trpežnih no-
gavic, močno brisalko, iz-
vrstne naramnice, 3 dobre
žepne robce, vse v eni
škatlji lepo razdeljeno.

Pošiljam z obratno pošto.

Za neugajajoče povrnem
denar.